

Eksamen i BV3900, kandidat: 897

KJÆRLIGHET OG BARNEVERN

En oppgave om hvilken betydning kjærlighet kan ha for barnevernets yrkesutøvelse.

OSLOMET

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Oppgavens relevans for barnevernet	1
1.2 Problemstilling og avgrensninger	3
1.3 Oppgavens oppbygging	3
2. Metode	3
2.1 Litteratursøk	4
2.2 Kildekritikk	5
2.3 Førforståelse	6
2.4 Presentasjon av hovedlitteratur	6
3. Teori	7
3.1 Kjærlighet	7
3.2 Kjærlighet som anerkjennelse	8
3.3 Kjærlighet som nestekjærlighet	9
3.4 Kjærlighetens krav til kompetanse	10
4. Drøfting	13
4.1 Hvordan kan vi forstå kjærlighet i en barnevernkontekst?	13
4.1.1 Hva kan kjærlighet i barnevernet være?	13
4.2 Kjærlighetens betydning for yrkesutøvelsen	16
4.3 Kjærlighet som et skjønnsmessig begrep	19
5. Avslutning	20
6. Litteraturliste	21
8. Vedlegg: selvvalgt pensum	24

1. Innledning

Hva er det første du tenker på når du hører ordet kjærlighet? Du har sikkert en tanke om hva det handler om, kanskje du tenker på en person eller kanskje du forbinder det med en følelse? Kjærlighet er et stort ord som kan brukes i ulike sammenhenger. De siste årene har kjærlighet og barnevern vært under offentlig diskusjon. I flere år fremhevet barn og unge i barnevernet betydningen av å bli møtt med kjærlighet og varme fra voksne. I 2018 fikk kjærlighet plass i lovverket (Prop. 169 L (2016-2017), s. 23).

Som student på barnevernsutdanningen ved OsloMet har jeg i løpet av mine snart tre år på studiet stadig fått høre om kjærlighet i en barnevernskontekst. Begrepet har vært kritisert, men også blitt trukket frem som noe vesentlig i arbeidet med barn og unge i barnevernet. Som student har jeg blitt presentert argumenter for og imot barnevernslovens forventning om kjærlighet, både gjennom pensumlitteratur og forelesninger. I mindre grad opplever jeg at jeg har kunnskap om hvilken betydning kjærlighet i barnevernet har for yrkesutøvelsen og hva det innebærer for menneskene vi møter i hjelpeapparatet. En forventning om kjærlighet gjengitt i lovtekst kan for meg oppleves komplekst, utfordrende og overveldende. Som snart ferdigutdannet barnevernspedagog er jeg nysgjerrig på hva kjærlighet vil bety for meg som profesjonell når jeg om kort tid skal ut i barnevernsfeltet. Hva menes med kjærlighet og hvilken betydning kan kjærlighet ha for yrkesutøvelsen til de ansatte i barnevernet? Denne oppgaven vil handle om kjærlighet og barnevern.

1.1 Oppgavens relevans for barnevernet

Som ansatt i barnevernet vil hverdagen bestå av mange ulike menneskemøter. Menneskene man møter er ofte i en utsatt posisjon og avhengig av andres hjelp. Det kan dreie seg om alt fra omsorgssvikt, vanskelige og skadelige oppvekstforhold, atferdsvansker og rus. Måten den ansatte i barnevernet møter enkeltmennesker på er avgjørende for hvordan tjenester og hjelp blir utført, forstått og mottatt. Som den profesjonelle part i relasjonen, må den enkelte ha et bevisst forhold til egen væremåte, motiver og verdier, og hvordan disse påvirker dem man møter (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 8).

Barn og unge i barnevernet skal ifølge barnevernsloven møtes med kjærlighet. Kjærlighet har fått plass i barnevernslovens formålsbestemmelse og anses som helt sentralt for

barnevernets yrkesutøvelse. Formålsbestemmelsen gir uttrykk for målene for barnevernets virksomhet, og fungerer retningsgivende for tjenestens prioriteringer, samt for tolkningen av de andre bestemmelsene i loven (Prop. 169 L (2016-2017), s. 24). Det fremgår av lovens formålsbestemmelse §1-1 at formålet med loven er å sikre at utsatte barn og unge får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Videre følger det at loven skal bidra til at barn møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse (Barnevernsloven, 2021, §1-1).

For å kunne møte barn og unge i barnevernet med kjærlighet, trenger vi kunnskap om hvordan vi kan forstå begrepet. Forarbeidene har forsøkt å slå fast hvilket rettslig innhold formålsbestemmelsen har. Bestemmelsen gir ifølge forarbeidene ingen rett for barn til å oppleve trygghet, kjærlighet og forståelse, men gir uttrykk for at det skal fungere retningsgivende for arbeidet. Det vil si at i det å bli møtt med kjærlighet i barnevernet ikke er en rettighet barn og unge har krav på, samtidig som det heller ikke anses som en plikt for de ansatte. Trygghet, kjærlighet og forståelse er ifølge forarbeidene sentrale elementer i forsvarlig omsorg som alle barn har behov for. Vi kan derfor tolke formålsbestemmelsen slik at den signaliserer en forventning til at de ansatte skal møte barn og unge med kjærlighet, og kjærlighet kan derfor anses som en del av barnevernets verdigrunnlag (Prop. 169 L (2016-2017), s. 24).

Til tross for at begrepet tidligere har vært fraværende innenfor barnevernsfeltet er det nå et begrep de ansatte i barnevernet skal forholde seg til. Lovfestingen av begrepet viser at kjærlighet omhandler barns grunnleggende behov for god omsorg, og at dette får betydning for barnevernet (Thrana, 2018, s. 215). Når kjærlighet etableres som retningsgivende for yrkesutøvelsen viser dette en vektlegging av behovet mennesker har for å bli anerkjent og elsket. Det berører relasjonen mellom de ansatte i barnevernet og de barn og unge de skal hjelpe, og setter derfor fokus på hvilken rolle det emosjonelle har i møte mellom den hjelpetrengende og hjelper (Thrana, 2015, s. 11). Denne delen av den enkeltes kompetansegrunnlag berører den profesjonelle på et personlig nivå, og i mine øyne skiller det seg fra andre krav myndighetene stiller til yrkesutøvelsen. Det vil komme i tillegg til strukturelle krav og må balanseres opp mot mange andre hensyn den enkelte er nødt til å ta i betraktning. Temaet for denne oppgaven er relevant fordi det har betydning for barnevernsansatte sin yrkesutøvelse, deres kompetanse og hvordan en møter barn og unge i barnevernet.

1.2 Problemstilling og avgrensninger

På bakgrunn av temaets relevans, samt min interesse for temaet vil oppgaven forsøke å belyse følgende problemstilling:

«På hvilken måte kan barnevernsloven sin forventing om kjærlighet få betydning for yrkesutøvelsen til de ansatte i barnevernet?».

Begrepet kjærlighet er i denne oppgaven begrenset til å gjelde den profesjonelle relasjon mellom barn og unge og den enkelte barnevernsansatt i hjelperrolle. Oppgaven vil derfor ikke handle om kjærlighet i privat og romantisk forstand. I oppgaven vil jeg bruke «ansatte i barnevernet» for å omtale den profesjonelle part, her en person som jobber innenfor statlig, kommunalt eller privat barnevern. Som jeg vil komme tilbake til senere i oppgaven er det forholdsvis lite forskning og litteratur på feltet, og jeg har derfor valgt å ikke avgrense oppgaven til å omhandle barnevernsansatte innenfor en spesifikk etat. Dette begrunnes også i foregående presentasjon knyttet til oppgavens relevans da kjærlighet anses retningsgivende for alle ansatte i barnevernet, og ikke er begrenset til enkelte stillinger.

1.3 Oppgavens oppbygging

I det følgende vil jeg presentere metoden jeg har benyttet i arbeidet med denne oppgaven. I denne delen av oppgaven gjør jeg rede for litteraturstudie som metode og hvordan jeg har gått frem for å finne relevant litteratur. Oppgavens metodedel omhandler også kildekritikk, min førforståelse av temaet og en kort presentasjon av hovedlitteraturen som er brukt i oppgavens drøftingsdel. Videre vil jeg presentere teori jeg anser relevant for å kunne besvare problemstillingen min. Denne delen av oppgaven vil handle om kjærlighet og dens betydning i barnevernet, ulike forståelser av kjærlighet og hvilke krav til kompetanse begrepet reiser. Til slutt følger en drøfting i lys av empiri og teori som vil forsøke å besvare oppgavens problemstilling, før oppgaven avsluttes med en avslutning.

2. Metode

Jeg skal i denne delen av oppgaven gjøre rede for oppgavens metode og de valg jeg har tatt i arbeidet med oppgaven. Dalland (2020, s. 54) beskriver metode som et redskap vi benytter i møte med noe vi vil undersøke. Metoden hjelper oss å samle inn den informasjonen vi trenger for å besvare det vi ønsker å undersøke. For å svare på denne oppgavens problemstilling vil litteraturstudie benyttes som metode. Litteraturstudie innebærer at

oppgavens problemstilling vil bli besvart ut fra data fra allerede eksisterende fagkunnskap, teori og forskning på feltet (Dalland, 2020, s. 199). Av hensyn til tid og oppgavens omfang har jeg valgt å benytte meg av litteraturstudie som metode, i tillegg til at valg av metode også er i tråd med anbefalinger fra universitetet.

2.1 Litteratursøk

I arbeidet med denne oppgaven var det nødvendig å avgrense søkene slik at jeg fikk relevante treff i databasene som kunne bidra til å besvare oppgavens problemstilling. Noen kriterier som kan begrense litteratursøk er knyttet til tidsspenn, faglig nivå og språklig avgrensing (Dalland, 2020, s. 149). Jeg valgte å avgrense søket mitt til å kun handle om litteratur utgitt de siste 20 årene. Dette er fordi jeg ønsket synspunkt fra nyere tid. I tillegg unnlot jeg å søke etter bachelor- og masteroppgaver etter anbefaling fra universitetet. Jeg valgte bevisst å kun søke etter litteratur og forskning utgitt i Norge. Dette gjorde jeg fordi jeg ønsket å knytte oppgaven til det norske barnevernet og den norske lovbestemmelsens forventning om kjærlighet i barnevernfaglig arbeid, og ikke ha fokus på kjærlighet generelt i sosialt arbeid.

Da jeg startet arbeidet med denne bacheloroppgaven søkte jeg bredt etter litteratur. Jeg begynte letingen etter aktuelt fagstoff i tidligere pensumlistene, generelt i søkemotoren til Google og konkret inne i Google Scholar. For å kunne besvare problemstillingen min var det viktig for meg å først få en forståelse av temaet kjærlighet og barnevern, og litteratursøket startet derfor med dette som utgangspunkt i søkemotoren Google. Videre forsøkte jeg å få et bilde av hvordan jeg ønsket å avgrense oppgaven min, samt inspirasjon og overblikk over temaet jeg hadde valgt. Jeg benyttet meg da av Google Scholar.

Da jeg skulle starte arbeidet med selve litteratursøket beveget jeg meg over til databasen Oria. Jeg tok i bruk Oria sin søkefunksjon hvor man kan søke avanserte søk og jeg forsøkte å avgrense søkene. Søkeordene jeg benyttet meg av i litteratursøket i søkemotoren Oria for å avgrense søket til å gjelde relevante kilder som kunne kobles til problemstillingen min var: «barnevern», «kjærlighet», «barnevernloven», «relasjon», «omsorg», «kompetanse», «barn» og «ungdom». Disse søkeordene ble benyttet alene og i kombinasjon. Søkene ga ulike treff på litteratur og jeg sorterte dem etter relevans med bakgrunn i problemstillingen min, i hovedsak etter innholdet i litteraturens overskrifter og sammendrag.

Oria ga meg relevante treff, og det var oversiktlig å forholde seg til. Flere av treffene var litteratur publisert i vitenskapelige tidsskrift. Derfor benyttet jeg meg også av databasen Idunn for å lete enda mer konkret etter litteratur som var vitenskapelig publisert. Som et tillegg til søkene i Oria og Idunn undersøkte jeg også referanselistene til de artiklene og forskningsrapportene jeg fant for å finne ut av om noe av litteraturen forfatteren hadde benyttet seg av kunne være relevant for min oppgave.

2.2 Kildekritikk

Kildekritikk handler om å vurdere og sjekke om kildene og opplysningene som fremkommer av kilden kan brukes til å besvare problemstillingen oppgaven reiser (Dalland, 2020, s. 152). Det handler blant annet om å vurdere kildens gyldighet, troverdighet og relevans (Dalland, 2020, s. 143).

Flere av forfatterne jeg har brukt i denne oppgaven har skrevet flere artikler og bøker, samt forsket på temaet. Litteratursøket viser at det gjerne er de samme forfatterne som skriver om temaet, og de referere til hverandre i sine publikasjoner. Som følge av at det er skrevet lite om temaet og gjort lite forskning innenfor feltet vil oppgaven i hovedsak være basert på litteratur fra de samme forfatterne. En konsekvens av dette kan være gjentakelse og lite variasjon av funn. På en annen side er litteraturen som er benyttet i hovedsak publisert i vitenskapelige tidsskrifter, fag- og forsknings rapporter, fagtidsskrifter og fagbøker. Det er litteratur som egner seg i faglig arbeid og litteraturen er utgitt av forfattere med troverdighet.

Kildene jeg har brukt for å besvare oppgavens problemstilling er både primærkilder og sekundærkilder. Primærkilde kan forstås som den opprinnelige utgaven av en tekst, mens sekundærkilder forstås som en oversatt utgave av den primære kilden eller omtale av denne (Dalland, 2020, s. 156). I arbeidet med denne oppgaven har jeg i hovedsak forsøkt å gå til primærkilden for å forstå temaet og de synspunktene som blir presentert. Samtidig har noen av primærkildene vært vanskelige å forstå, derfor vil også sekundærlitteratur bli presentert i oppgaven. Ulempen ved sekundærkilder er at det har vært gjennom enda ett ledd etter primærkilden, og kan resultere i utelatelse av noe av det den opprinnelige forfatteren har hevdet eller ment (Dalland, 2020, s. 156).

En av de sterkeste pådriverne til å få kjærlighetsbegrepet inn i barnevernsloven var Barnevernsproffene representert ved Forandringsfabrikken. Forandringsfabrikken har det siste året vært gjenstand for kritikk og granskning. Som følge av situasjonen og påstandene om manglende troverdighet har jeg valgt å ikke benytte meg av deres forskningsbidrag på feltet. Dette begrunner jeg med min posisjon som student uten kompetanse til å ta stilling til deres bidrag.

Med bakgrunn i den foregående presentasjonen vurderer jeg kildene min som relevante, troverdige og gyldige. Jeg håper at denne oppgaven kan være et bidrag inn i forståelsen av kjærlighetsbegrepet og dens betydning i barnevernet.

2.3 Førforståelse

Førforståelse kan ifølge Dalland (2020, s. 60) forstås som de tankene vi har om et tema før vi undersøker det nærmere. Dalland (2020, s. 63) trekker frem betydningen av å bruke seg selv i arbeidet med oppgaver. Når vi er bevisst den førforståelsen vi har om temaet, er det lettere å skille den fra den nye forståelsen vi etter hvert får. Med bakgrunn i dette blir det derfor viktig at jeg er bevisst min førforståelse og klargjør den for leseren.

Min førforståelse knyttet til kjærlighet i en barnevernskontekst handler først og fremst om at jeg opplever kjærlighetsbegrepet i barnevernet som noe stort, lite håndfast og utfordrende. Om kort tid skal jeg ut i en kommunal barneverntjeneste som kontaktperson, og jeg skal møte barn og unge med kjærlighet. Jeg er positiv til forventingen om at barn og unge skal møtes med kjærlighet og anser det som en vesentlig del av arbeidet, det er uten tvil viktig. Likevel opplever jeg det som en utfordring å forstå hva det innebærer. I mine øyne pålegger formålsbestemmelsen meg et stort følelsesmessig ansvar i yrkesutøvelsen. Det jeg tidligere i stor grad har forbundet med noe personlig skal jeg nå ut og møte barn og unge med i en profesjonell sammenheng. Jeg har behov for mer kunnskap, jeg vil vite mer om kjærlighet i barnevernet og jeg ønsker å utvide min forståelse.

2.4 Presentasjon av hovedlitteratur

Nå vil jeg kort presentere essensen i hovedlitteraturen som danner utgangspunktet for å besvare denne oppgavens problemstilling.

Hilde Marie Thrana (2015) har i sin doktoravhandling *Kjærlighet og sosialt arbeid. En studie av kjærlighetens betydning i barnevernets praksis* utforsket forholdet mellom kjærlighet og

barnevern. Doktoravhandlingen er basert på to feltarbeid og en intervju-undersøkelse. Jeg vil i hovedsak referere til Thrana sine feltarbeid gjennom artiklene *Kjærlighet- en kjernekompetanse i profesjonelt arbeid* (2013) og *Kjærlighet- en anerkjennelsesrelasjon i arbeid med utsatt ungdom* (2014). Thrana (2015) sin doktorgradsavhandling vil også bli brukt for å besvare oppgavens problemstilling.

Cecilie Basberg Neumann (2021) diskuterer i sin artikkel *Kjærlighet på bestilling: om staten, barnevernsarbeidere og følelser* hvorvidt kravet om kjærlighet i barnevernet innebærer at den enkelte profesjonsutøver må føle på bestemte måter. I artikkelen *Barnevernet: velferdsstatens romantiske effektiviseringsprosjekt* (2021) har forfatterne Kjersti Røsvik, Halvard Vike og Marit Haldar forsøkt å synliggjøre den sterke spenningen barnevernet står i, mellom de store løftene om omsorg og behovet for mer effektivitet. Den siste artikkelen er skrevet av Idun Holgersen Økland og Line Marie Sørdsdal (2020). I artikkelen *Lov til kjærlighet: en studie av høringsuttalelsene til innføring av begrepet kjærlighet i barnevernloven* gir forfatterne et innblikk i hva de ulike høringsinstansene uttalte om kjærlighet i barnevernet, samt hvilke forståelser som var rådende under høringsrunden til den nye bestemmelsen i loven.

3. Teori

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere relevant teori knyttet til temaet kjærlighet i barnevernet. Jeg skal gjøre rede for ulike forståelser av begrepet og vise på hvilken måte det er relevant i en barnevernkontekst, herunder presentere hvordan vi kan forstå kjærlighet som anerkjennelse og kjærlighet forstått som nestekjærlighet. Videre vil jeg peke på barnevernets komplekse kompetansekrav og fremheve viktig kompetanse som trengs i arbeidet med kjærlighet. Teorien vil danne grunnlaget for videre drøfting og bidra til å kunne besvare oppgavens problemstilling.

3.1 Kjærlighet

Kjærlighet er et stort, gammelt begrep med varierende innhold. Vi kan snakke om kjærlighet som en menneskelig følelse, ofte brukt for å beskrive sanselige forhold mellom mann og kvinne, mellom to av samme kjønn eller om forholdet mellom familiemedlemmer. Vi kan også knytte begrepet til menneskers forhold til ting som for eksempel mat, musikk og kunst (Aamodt, 2014, s. 71). Det finnes en rekke ulike forståelser av begrepet kjærlighet. Teologen

og filosofen Thomas Aquinas som levde under middelalderen forsto for eksempel kjærlighet som «det å ville noe godt for en annen» (Aamodt, 2014, s. 71), mens psykologen og filosofen Erich Fromm (2019, s. 55) på sin side hevder at kjærlighet er en aktivitet og ingen passiv affekt. Han tillegger kjærlighet en vid betydning og forklarer at kjærlighetens vesen primært består av å gi, ikke ta.

3.2 Kjærlighet som anerkjennelse

Kjærlighet kan også forstås som anerkjennelse. Denne forståelsen grunner blant annet i Axel Honneth sin anerkjennelsesteori. Grunnleggende handler anerkjennelse om å respektere andre mennesker med bakgrunn i deres unike vesen med en rett til å være subjekt og aktør i eget liv (Aamodt, 2014, s. 206). Utgangspunktet for Honneths anerkjennelsesteori er at menneskers identitet skapes og utvikles i relasjon med andre (Paulsen, 2018, s. 226). Med anerkjennelsesteorien retter Honneth blikket mot hvilken betydning nære relasjoner har for menneskers deltakelse i samfunnet. Kjærlighet forstått som anerkjennelse er derfor et nyttig perspektiv i en barnevernkontekst fordi gode relasjoner er ansett som viktig i arbeidet med barn og unge i barnevernet (Thrana, 2013, s. 6).

Med bakgrunn i objektrelasjonsteorien til Donald W. Winnicott forklarer Honneth den gjensidige samspillsrelasjonen mellom barn og foreldre for å vise hvordan kjærlighet bidrar til utvikling av selvtillit og egenverd. Barnet har det første leveåret et spesielt behov for et medmenneske å samspille med, et behov for å bli sett og møtt som et enkeltindivid av en annen. Objektrelasjonsteorien handler om hvordan følelsesmessige relasjoner blir etablert og utviklet i tidlig barndom. Den følelsesmessige kvaliteten i det tidlige samspillet er utgangspunktet for videre utvikling av personlighet (Askland & Sataøen, 2019, s. 55). For at barnet skal kunne se seg som et selvstendig individ, må det ha erfaringer med å ha blitt sett og verdsatt av andre, samt ha fått respons på både positive og negative handlinger (Askland & Sataøen, 2019, s. 56). Objektrelasjonsteorien vil ikke bli behandlet nærmere, men den er viktig å ha kjennskap til for å forstå hvordan selvtillit i tidlige barneår utvikles, og for å forstå kjærlighet i et anerkjennelsesperspektiv.

Kjærlighet er noe som for mange i utgangspunktet er forbeholdt private og familiære relasjoner, men Honneth hevder også at kjærlighet finnes utenfor denne type relasjoner. I sin bok *Kamp om anerkjennelse* (Honneth, 2008, s. 47) fremhever han betydningen av å bli elsket som en nødvendig forutsetning for å delta i fellesskapet. Han peker på at hvis

subjektet føler seg grunnleggende anerkjent og bekreftet i sin egen natur, kan det utvikle selvtillit som videre gjør en i stand til å delta i fellesskapet og samfunnet. Å bli anerkjent gjennom kjærlighet vil kunne føre til utvikling av selvtillit, fordi personen vil kunne oppleve å ha en verdi i seg selv i møte med andre (Thrana, 2022, s. 54).

Honneths teori om anerkjennelse er basert på *kjærlighet, rett og solidaritet*. Han hevder at disse tre anerkjennelsesformene er knyttet sammen og påvirker hverandre. Gjennom disse tre formene for anerkjennelse kan helt grunnleggende sider ved vår menneskelige natur bli realisert (Thrana, 2022, s. 54). Kjærlighet er ansett som den primære anerkjennelsesformen og som nevnt hevder Honneth at ved å bli anerkjent som et unikt individ uavhengig av sin atferd kan individet utvikle selvtillit. Det å oppleve kjærlighet og videre utvikle selvtillit vil ha betydning for hvordan den enkelte møter omgivelser og hevder seg i sosiale fellesskap (Thrana, 2013, s. 7). De to andre anerkjennelsesformene vil ikke presenteres nærmere av hensyn til oppgavens omfang, men poenget er at formene henger sammen.

Forståelsen av kjærlighet som anerkjennelse er relevant i en barnevernkontekst fordi barn og unge som er i kontakt med barnevernet ikke nødvendigvis har fått den grunnleggende anerkjennelsen gjennom tidlig barneår i trygge foreldre-barn-relasjoner. Teorien kan blant annet hjelpe oss til å forstå hvordan kjærlighet gjennom anerkjennelse i en profesjonell relasjon kan bidra til utvikling av selvtillit og videre deltakelse i samfunnet generelt for barn og unge (Thrana, 2013, s. 7).

3.3 Kjærlighet som nestekjærlighet

Nestekjærlighet viser til en moralsk fordring om å møte alle mennesker med medfølelse og respekt, uavhengig hvem personen er (Økland & Sørtdal, 2021, s. 129). Tradisjonelt har nestekjærlighet blitt brukt for å beskrive relasjonen mellom hjelper og hjelpesøkende. Dette er fordi nestekjærlighet ikke er grunnlagt på emosjonelle bånd som for eksempel kjærligheten mellom foreldre og barn. Nestekjærlighet betraktes som en moralsk forpliktelse vi har i møte med den andre, den utøves fordi mennesket anses å ha en verdi i seg selv uavhengig av hvem det er (Thrana, 2013, s. 6).

Den danske filosofen Knut Ejer Løgstrup trekker frem nestekjærlighet som et av de mest naturlige og selvfølgelige begrepene vi må forholde oss til i relasjoner. Løgstrups perspektiver på kjærlighet og hjelperrollen er sentralt for å forstå kjærlighet som

nestekjærlighet. Han hevder at gjennom vår egen forventning om at andre mennesker skal ta hensyn til oss, forstår vi at vi skal ta hensyn til andre. Den makten den enkelte har skal brukes til den andres beste, fordi det er slik jeg forventer at de skal bruke sin makt over meg (Christoffersen, 1999, s. 42). Dette kan vi forstå som et grunnlag basert på tillit i relasjonen mellom mennesker. Vi kan gjennom nestekjærligheten oppleve at andre vil oss godt.

Løgstrup (2000, s. 37) hevder at «*Den enkelte har aldri noe med et annet menneske å gjøre uten å holde noe av dette menneskets liv i sine hender*». Med dette kan vi forstå at alle mennesker vil på en eller annen måte utøve innflytelse på hverandre. Løgstrup (2000, s. 169-170) skriver at i forståelsen av at andres liv «ligger i våre hender» ligger det også en forståelse av at vi skal møte andre med kjærlighet. Fordi kjærlighet skapes gjennom det faktum at menneskers liv er «lagt i våre hender» og at andre menneskers liv er prisgitt en annen. Det er ifølge Løgstrup bare kjærligheten som kan takle ansvaret vi bærer overfor den andre. Løgstrups beskrivelser kan forstås som at kjærlighet er å anse som en spesiell kraft i mennesket. Kjærligheten har en kraft i seg selv som gjør at vi makter å holde ut i krevende og vanskelige relasjoner (Thrana, 2022, s. 67).

Nestekjærligheten innebærer en aksept av mennesket slik det er, i sin unike situasjon og uten et krav om endring. Når denne formen for kjærlighet etableres som en moralsk innstilling i møte med andre mennesker, vil det kreve utholdenhet. Vi må makte å stå i de vanskelige relasjoner hvor vi møter mennesker som er annerledes enn oss. Her vil derfor kjærligheten være selve drivkraften som gjør at vi makter å stå i relasjoner (Thrana, 2015, s. 34). Ser vi dette i et profesjonelt perspektiv vil det for eksempel kunne være kjærligheten som gjør at den enkelte barnevernsansatt holder ut i vanskelige relasjoner med ungdom. Kjærlighet forstått som nestekjærlighet kan sies å få betydning i en barnevernskontekst fordi den henvender seg til den enkeltes ansvar for å vise kjærlighet ubetinget, uavhengig av atferd og uten en forventning om endring av atferd (Thrana, 2013, s. 7).

3.4 Kjærlighetens krav til kompetanse

Som nevnt innledningsvis i denne oppgaven har kjærlighet fått plass i barnevernslovens formålsbestemmelse. Kjærlighet og barnevern er knyttet til hverandre og som følge av dets plassering i formålsbestemmelsen er kjærlighet ansett som noe helt sentralt i yrkesutøvelsen. Ansatte i barnevernet har en svært viktig og krevende jobb. De skal ta vare på noen av de mest sårbare i samfunnet og det stilles høye krav til kompetanse, samt til

barnevernets faglige skjønnsutøvelse. I tillegg kan barn og unge barnevernet møter være i sårbare og komplekse livssituasjonen og arbeidet kan derfor også være emosjonelt krevende (Prop. 133 L (2020-2021), s. 41). Barn og unge med erfaring fra barnevernet har ved flere anledninger ytret et ønske om at kjærlighet må få en plass i barnevernsloven. I tidligere forarbeider til barnevernsloven fremgår det at de ønsker at kjærlighet skal være en grunnmur i barnevernet (Prop. 169 L (2016-2017), s. 24). Når ansatte gjennom lov forventes å møte barn og unge i barnevernet med kjærlighet vil det stille krav til kompetanse hos den enkelte ansatte. I det følgende vil oppgaven presentere noen viktige sider ved barnevernets kompetanse, sett i lys av barnevernslovens forventning om kjærlighet.

Det å være kompetent betyr å være skikket eller kvalifisert til å gjøre noe, og profesjonell kompetanse består av de nødvendige og hensiktsmessige kvalifikasjoner som trengs i et yrke (Skau, 2017, s. 57). De siste årene har det vært et økt fokus på at barnevernet skal jobbe kunnskapsbasert. Med dette menes det at barnevernet skal ta faglige avgjørelser basert på forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og det enkelte barnet og familiens behov og ønsker i den konkrete situasjonen (Prop.106 L (2012-2013), s. 25).

Ansatte i barnevernet kan forstås som bakkebyråkrater. Som ansatt i offentlige institusjoner forvalter de offentlige ressurser i «ansikt-til-ansikt relasjoner» med borgerne. De ansatte i barnevernet må holde seg innenfor rammer og føringer gitt av det offentlige, som blant annet lov, rundskriv og faglige retningslinjer. Skillene kan ofte være vage og tvetydige (Gundersen & Tveito, 2022, s. 108). Til tross for at offentlige myndigheter har etablert rammer og gitt føringer for arbeidet, er det slik barnevernet også er gitt rom til å utøve skjønn. Skjønn kan forstås som en resoneringsprosess hvor man baserer seg på informasjon innenfor gitte rammer, og fatter beslutninger innenfor disse rammene (Caspersen & Paulsen, 2019, s. 187).

En av utfordringene med kjærlighetens inntreden i lovverket er at det ikke er fastlagt fra lovgiver hva som ligger i begrepet, som tidligere presentert i oppgaven er begrepet fra lovgivers side etablert som en forventning og en grunnmur i arbeidet uten nærmere konkret avklaring på hva som ligger i begrepet. I tillegg til dette er kjærlighet et abstrakt og skjønnsmessig begrep, og det finnes lite forskning og litteratur om hvordan kjærlighet skal forstås og praktiseres i barnevernet (Økland & Sørtdal, 2021, s. 128). Hvordan man møter barn og unge med kjærlighet vil derfor kreve kompetanse til å utøve skjønn.

Tidligere lovforarbeider har også gitt uttrykk for at de ansatte i barnevernet må ha en relasjonskompetanse for å kunne møte barn og unge med kjærlighet (Prop. 169 L (2016-2017), s. 24). Relasjonskompetanse dreier seg om å forstå og samhandle med de menneskene vi møter på en god og hensiktsmessig måte (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 10-11). Det handler om å kjenne seg selv, å forstå den andres opplevelse og å forstå hva som skjer i samspeilet med den andre. Fagpersonen må kunne gå inn i en relasjon, legge til rette for god kommunikasjon og forholde seg slik at det som skjer, er til beste for den andre. Dette forutsetter at man møter den andre som et subjekt, et selvstendig, handlende individ, og viser respekt for andres integritet og rett til selvbestemmelse (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 12).

Kjærlighet er for mange noe som kanskje først og fremst har forbindelser til lidenskapelige, private og personlige forhold. Enkelte vil også kanskje virke fremmed for å knytte begrepet til profesjonelt arbeid i barnevernet (Thrana, 2022, s. 15). Røkenes og Hanssen (2012, s. 248) hevder at relasjonskompetanse i stor grad handler om personlig profesjonalitet, å være seg selv og sette egen farge på yrkesutøvelsen. Når kjærlighet, som for mange forbindes med noe personlig, får en plass i det profesjonelle vil forholdet mellom det personlige og profesjonelle utfordres. Den enkelte må selv klare å balansere mellom en nærhet og distanse til de en skal hjelpe.

Skau (2017, s. 45) peker imidlertid på at i arbeidet med mennesker vil ikke det å være personlig stå i et motsetningsforhold til det å være profesjonell. God profesjonalitet er ifølge Skau (2017, s. 45) å være i stand til å være personlig. Å være personlig kan betraktes som en kvalitet ved vår væremåte for eksempel det å vise engasjement, både for den jobben vi gjør og overfor de menneskene vi møter (Skau, 2017, s. 46). Derfor kan vi si at til tross for at kjærlighet for mange er forbundet med noe personlig, er det kanskje ikke så unaturlig at barn og unge har fremhevet betydningen av begrepet i barnevernsarbeid. Spørsmålet er hvor mye av det personlige skal den profesjonelle gi, før det går på bekostning av andre strukturelle og rettslige rammer for yrkesutøvelse.

I tillegg til relasjonskompetanse er det viktig å kunne mestre egne følelser, samt ha sensitivitet for emosjonelle forventninger, behov og uttrykk (Gunnarsdottir & Studsrød, 2019, s. 95). Ved å kjenne og forstå oss selv, og våre egne reaksjoner vil vi ha et godt grunnlag for også å forstå andre (Skau, 2017, s. 51). Profesjonalitet i barnevernet kan blant

annet forstås som kompetansen til å bruke seg selv og egne emosjoner i arbeidet (Gunnarsdottir & Studsrød, 2019, s. 95). Studier viser også at å bli møtt av barnevernet med følelser som respekt og anerkjennelse gjør noe med foreldres tillit til barnevernet (Thrana & Fauske, 2014, s. 228).

4. Drøfting

I denne delen av oppgaven vil mine funn fra litteraturen bli presentert og drøftet i lys av oppgavens problemstilling: *«På hvilken måte kan barnevernsloven sin forventning om kjærlighet få betydning for yrkesutøvelsen til de ansatte i barnevernet?»*.

4.1 Hvordan kan vi forstå kjærlighet i en barnevernskontekst?

For å kunne besvare hvordan kjærlighet kan få betydning for yrkesutøvelsen til de ansatte i barnevernet må vi ha kunnskap om hvordan vi kan forstå forventingen om kjærlighet i barnevernsloven. Oppgaven vil forsøke å gi et perspektiv på ulike handlinger som kan forstås som kjærlighet, her med bakgrunn i hvordan ungdom og ansatte selv opplever kjærlighet i barnevernet og hvilken betydning dette har for ungdoms møte med hjelpeapparatet.

4.1.1 Hva kan kjærlighet i barnevernet være?

Thrana (2015) har ved flere anledninger undersøkt ungdom og ansattes erfaringer med kjærlighet i barnevernet, og hvordan de forstår kjærlighet i en barnevernskontekst. Med fokus på brukerperspektiv, samt innslag av hvordan de ansatte opplever forventingen om kjærlighet, viser Thrana (2015) sine funn at kjærlighet er noe som står sentralt i relasjonen mellom ansatte og barn og unge.

Det sterkeste tegnet på kjærlighet som ble fremhevet i Thrana (2015) sin studie var utholdenhet i relasjonen. Utholdenhet i relasjonen innebar å bli holdt ut med til tross for sin oppførsel og mislykkethet. Ved at de ansatte sto i harde kamper og ved ungdommens side uten å forlate ungdommen eller gi opp sendte det et budskap om at ungdommen var verdt noe uavhengig av sin atferd (Thrana, 2013, s. 12). I tillegg kom det frem at da ungdom over tid ble sett for den personen de var, og ikke kun gjennom sin atferd, startet ungdom å stole på de voksne rundt seg og gode relasjoner ble etablert (Thrana, 2014, s. 11).

At utholdenhet i relasjonen anses som et tegn på kjærlighet kan vi se i sammenheng med Honneths anerkjennelsesteori og hans henvisning til objektrelasjonsteorien. Gjennom ungdoms erfaring av å oppleve seg anerkjent og bekreftet fra mennesker rundt kan det bidra

til å utvikle selvtillit og gjøre dem i stand til å delta i fellesskap. Ved å oppleve trygge, stødige voksne som holder ut i relasjoner og står ved deres side kan de få viktige relasjonserfaringer. Dette er erfaringer de kanskje har vært foruten i tidlig barneår og har manglet for å kunne finne en trygghet i seg selv. Det å bli møtt på det emosjonelle plan ved at de ansatte møter ungdommens følelser, i tillegg til å vise egne følelser og være ekte i relasjonen førte til at ungdommene opplevde en emosjonell bekreftelse, en aksept av individet uavhengig av ytre atferd (Thrana, 2014, s. 12-13). Sett i lys av Honneths anerkjennelsesteori kan dette videre få betydning for hvordan ungdom mestrer omgivelsene rundt og deltar i sosiale fellesskap. Gjennom kjærligheten de får via anerkjennelse kan det bidra til at de utvikler en større selvtillit til seg selv og omgivelsene rundt.

Også med bakgrunn i Løgstrup sin forståelse av kjærlighet kan vi løfte frem utholdenhet som noe vesentlig. Han hevder som kjent at kjærlighet er ansett som det eneste som kan overvinne det vanskelige og utfordrende i relasjoner, og som gjør at vi blir værende. Kjærligheten har en kraft i seg selv som bidrar til at vi står i det som er vanskelig, vi mennesker er tildelt et ansvar i møte med andre fordi mennesker er verdifulle i seg selv. Vi forblir i disse utfordrende situasjonene fordi det ligger fast i oss som mennesker.

En del av kritikken som er rettet mot innføringen av kjærlighet i en profesjonell barnevernkontekst handler om at det vil være vanskelig å kunne forvente en foreldrelignende kjærlighet fra de ansatte. Dette begrunnes blant annet med at det vanskelig kan kreves en emosjonell tilknytning i en profesjonell relasjon og fordi kjærlighet hevdes å være noe som kommer spontant i nære relasjoner mellom mennesker (Neumann, 2012, s. 117). Funnene til Thrana (2014, s. 14) indikerer likevel at det ikke er foreldrelignende kjærlighet ungdommene i barnevernet etterlyser eller forventer i en profesjonell relasjon. Ungdommene i hennes studie trekker frem de små tingene som det å bli vekket om morgenen, et varmt smil, blikk-kontakt og en god klem som tegn på kjærlighet. Dette tyder på at det ikke er en foreldrelignende kjærlighet med en emosjonell tilknytning som etterspørres i barnevernet.

For å forstå hvilken kjærlighet som etterspørres og forventes kan vi forstå kjærlighet som en moralsk forpliktelse vi har i møte med den andre. Dette bunner i Løgstrups forståelse av nestekjærlighet og den enkeltes moralske ansvar i relasjoner. Funnene til Thrana (2014) indikerer at det ikke er kjærlighet bygget på emosjonelle bånd i familien som etterspørres,

men blant annet en kjærlighet forstått som en moralsk forpliktelse. For å sitere Løgstrup (2020, s. 37) handler vi slik vi gjør fordi «*Den enkelte har aldri noe med et annet menneske å gjøre uten å holde noe av dette menneskets liv i sine hender*». Handlingen har ikke nødvendigvis til hensikt å endre noe, men handlingen gjøres med en godhet fordi mennesker også forventer godhet av dem rundt seg. Slik jeg forstår det får handlingen en utvidet betydning, det er små ting som gjøres med godhet. Den gjøres med godhet fordi hjelperen oppriktig ønsker den hjelpesøkende noe godt.

At det er en slik type kjærlighet vi er ute etter i en profesjonell relasjon kan underbygges ved å se på hva de ansatte selv forbinder med kjærlighet i barnevernet. Funnene til Thrana (2015) viser at ansatte opplever kjærlighet som en grunnholdning og en grunnmur i utøvende praksis. Kjærlighet ble betegnet av ansatte som en byggestein, noe som er større enn en emosjon (Thrana, 2013, s. 11). Det å være et medmenneske og vise følelser, i tillegg til å være ekte og troverdig ble trukket frem fra både de ansatte og ungdom som tegn på kjærlighet (Thrana, 2013, s. 10). Dette viser også viktige kvaliteter ved den enkeltes relasjonskompetanse.

Jeg tolker disse funnene som at kjærlighet fra de ansattes side er forstått som en verdi og holdning de har i arbeidet, i tillegg til at det er helt sentrale momenter i den enkeltes relasjonskompetanse. Løgstrups forståelse av nestekjærlighet og kjærlighetens plass i relasjoner underbygger dette. De ansatte møter ungdommen med kjærlighet fordi det er det enkelte menneskes ansvar i møte med andre, og fordi hver og en av oss er ansett å være verdifulle i kraft av å være oss selv.

Gjensidighet i relasjonen trekkes også frem som uttrykk for kjærlighet. En helhjertet relasjon med et ekte engasjement fra de ansattes side var for ungdommene et sterkt uttrykk for kjærlighet (Thrana, 2014, s. 11). At de ansatte involverte seg nært, uavhengig av om de var i stand til å hjelpe ungdommen eller ikke, hadde stor betydning for ungdommen.

Ungdommen hevdet at i det den enkelte beskyttet sine egne følelser ble relasjonen halvhjertet. Opplevelsen av at de ansatte virkelig ville ungdommen godt, brydde seg og var ekte i relasjonen er løftet frem som kjærlighet fra ungdommens side (Thrana, 2014, s. 11).

Basert på den foregående drøftelsen kan vi forstå kjærlighet i en profesjonell relasjon som små handlinger og konkrete væremåter. Det handler om å gi støtte og omsorg på en måte

som anerkjenner deres unike behov, og som respekterer den enkelte. Kjærlighet for ungdommen er trygge og ekte voksne som ser den enkelte for den de er. Kjærligheten kan også bidra til at de utvikler en selvtillit og oppnår en større trygghet i seg selv, noe som igjen får betydning for deres deltakelse på andre arenaer.

4.2 Kjærlighetens betydning for yrkesutøvelsen

Som jeg har vært inne på kan barnevernsarbeid være komplekst og det stilles strenge krav til kompetanse. Barnevernet møter mange ulike forventinger. De skal være generelle og forebyggende. I tillegg skal de skal være kompetente i møte med komplekse utfordringer, de er forventet å levere gode, individrettede tjenester og samtidig jobbe systemrettet (Fylling & Henriksen, 2020, s. 44). Spørsmålet er derfor hvordan kjærlighet får betydning for yrkesutøvelsen sett i lys av de andre sidene av kompetanse som kreves, i tillegg til strukturelle krav og prioriteringer den enkelte står overfor.

Barnevernsfeltet har de siste 20 årene vært gjennom en profesjonalisering med et økende krav til kompetanse og et større fokus på manualbaserte metoder (Storø, 2018, s. 183). Studier viser at en økt profesjonalisering av barnevernsfeltet ikke nødvendigvis har ført til en bedret praksis. Dette viser seg blant annet i Helsetilsynets rapport *Det å reise vasker øynene* (2019). I denne rapporten kommer det frem flere mangler og kritikkverdige forhold ved det norske barnevernet. Når myndighetene ser at profesjonaliseringen ikke nødvendigvis har gitt de ønskede resultatene og at barnevernet fortsatt utsettes for kritikk fra ulike hold, kan det økende fokuset på kjærlighets betydning forstås som en reaksjon på kritikken.

Det at kjærlighetsbegrepet ble tatt inn i barnevernslovens formålsbestemmelse kan på den ene siden tyde på at det har skjedd en endring i prioriteringer knyttet til barnevernets kompetanse fra myndighetenes side. Som kjent er det mange hensyn som skal tas og prioriteringer som skal gjøres av de ansatte i barnevernet. Studier viser at spesielt den kommunale barneverntjenestens arbeid er i stor endring knyttet til både omfang og kompleksitet. Tjenestene peker blant annet på at økende krav til skriftlig dokumentasjon og rapportering gjør at det blir mindre tid til direkte møter og arbeid med barn og unge (Fylling & Henriksen, 2020, s. 53).

Røsvik et al (2021, s. 170) peker i sin artikkel på at barnevernet står i et spenningsforhold mellom store løfter om omsorg på den ene siden, og behovet for større effektivitet på den

andre. Forfatterne undrer seg over om det er slik at barnevernet er tildelt et mandat som ligger i et uløselig spenn mellom skjønnsutøvelse og manualer (Røsvik et al., 2021, s. 173). Røsvik et al (2021, s. 175) fremhever myndighetenes tro på at dersom visse personlige egenskaper dyrkes frem og gis spillrom, vil systemet endres og renses for såkalte dysfunksjonelle trekk. Vi kan forstå dette som at gjennom myndighetenes etablering av kjærlighet som retningsgivende for barnevernets arbeid, ligger det en tro på at praksis på feltet vil endres og de kritikkverdige forholdene ved barnevernets arbeid vil forsvinne. Dette kan tolkes som at ved å lytte til barn og unges ønske om kjærlighet i barnevernet innfører myndighetene begrepet i lovverket som et forsøk på å endre praksis.

Kjærlighet kan, som vi har sett i oppgavens teoridel, være knyttet til følelser hos den enkelte. Når myndighetene forventer at barn og unge møtes med kjærlighet kan det ifølge Neumann (2021, s. 292) forstås som en maktutøvelse fra myndighetenes side. Vi kan forstå det slik at gjennom lovgivers forventning om kjærlighet i formålsparagrafen krever myndighetene spesielle følelser fra de ansatte. I dette perspektivet vil de ansatte settes i en posisjon hvor de er tvunget til å føle på bestemte måter, og dette gir uttrykk for en direkte styring fra myndighetenes side.

Denne oppgavens teoridel har presentert et emosjonelt perspektiv på barnevernets arbeid. Den enkelte må kunne mestre de emosjonelle forventinger arbeidet stiller. Det betyr at den enkelte må ha god kompetanse i å tilpasse sine emosjoner til den konkrete situasjonen. Når den ansatte befinner seg i en situasjon hvor hen ikke makter å møte mennesket en står overfor med kjærlighet, må den enkelte allikevel klare dette. Det er krevende og vil fordre erfaring, ressurser og tid. Å møte barn og unge med kjærlighet vil kreve overskudd i en arbeidshverdag med knapphet av ressurser og derfor er det viktig at det blir tilrettelagt for at det blir mulig med kjærlighet i profesjonell praksis (Økland & Sørtdal, 2021, s. 141). De ansatte må få tid til å kunne jobbe med seg selv for å makte å stå i krevende relasjoner over tid.

Neumann (2021, s. 301) hevder at forventingen om å møte barn og unge med en spesifikk følelse av kjærlighet kan føre til en deprofesjonalisering av barnevernsfaglig arbeid. Kjærligheten hevdes å kunne utfordre profesjonaliteten i barnevernet og profesjonaliseringen som har foregått de siste årene vil settes til side til fordel for kjærlighet. Det har de siste årene vært et økende fokus på kunnskaps- og evidensbasert kunnskap i

barnevernet, og dette har vært fremhevet som viktig målsetting i barnevernets arbeid. Neumann (2021, s. 302) stiller spørsmålstegn ved at staten på den ene siden etterlyser en bestemt form for kunnskap, og samtidig sender en bestilling om kjærlighet i barnevernet. Et begrep hun hevder vanskelig kan defineres en gang for alle, og som vil berøre det helt personlige hos de ansatte.

Thrana (2020, s. 108) hevder på sin side at kjærlighet og profesjonalitet er to sider av samme sak. Kjærligheten vil ikke være et hinder for profesjonaliteten, den vil heller bidra til å styrke profesjonaliteten. I lys av Thrana sine funn er profesjonalitet for barn og unge i barnevernet trygge voksne som kan gi dem den kjærligheten, hjelpen og omsorgen de fortjener (Thrana, 2020, s. 108). Funnene i tidligere drøfting viser at det personlige som holdninger, væremåter, helhjertet engasjement og følelser er en del av den enkeltes profesjonelle kompetanse (Thrana, 2013, s. 13). Som nevnt i teoridelen kan det sammenlignes med Skau (2017) sitt perspektiv på hvordan det personlige preger det profesjonelle, at det å være personlig er en del av å være profesjonell. Det er snakk om en personlig profesjonalitet, hvor det å være profesjonell henger sammen med det personlige ved den enkelte ansatte. I dette perspektivet vil ikke kjærligheten være et hinder for det profesjonelle arbeidet i barnevernet, men en viktig del av det.

Vi kan forstå det som at når myndighetene forventer kjærlighet fra de ansatte, stiller det krav til en balansegang mellom nærhet og distanse i en profesjonell relasjon. Dette er blant annet fordi det på den ene siden ligger i barnevernets mandat å kompensere for de mangler barn og unge har fått i tidligere relasjoner, men samtidig skal den enkelte også være profesjonell i den forstand at det ikke skal bli for nært.

Med bakgrunn i den foregående drøftelsen forstår jeg forventingen om kjærlighet som en motsats til alt det andre som kreves av de ansatte. Forventingen viser at barnevernet ofte kan stå i et spenningsforhold mellom strukturelle og emosjonelle krav, som i noen tilfeller vil kunne være utfordrende. På den ene siden ønsker myndighetene like tjenester, metodebasert arbeid og grundig dokumentasjon. På den andre siden lytter de til barn med erfaring fra barnevernet som ber om kjærlighet og varme, og ber om kjærlighet fra de ansatte. Kanskje er dette i håp om at det vil føre til en bedre barnevernspraksis. Spenningsforholdet utfordrer den enkelte profesjonsutøvers kompetanse, men det vil også stille krav til myndighetenes tilrettelegging av barnevernsfeltet. For å kunne stå i dette

spenningsforholdet må det basert på presenterte funn legges til rette for at barnevernet kan prioritere menneskemøter, i tillegg til å kunne jobbe med egne følelsesmessige reaksjoner i en ellers hektisk hverdag full av metoder, manualer, tidspress og strukturelle krav.

4.3 Kjærlighet som et skjønnsmessig begrep

Økland og Sørdsdal (2021) sin studie av høringsuttalelsene som ble levert i forkant av at kjærlighet ble tatt inn i barnevernsloven viser at flere av høringsinstansene opplevde kjærlighet som vanskelig å definere (Økland & Sørdsdal, 2021, s. 136). Lovgiver har, som tidligere presentert, heller ikke etablert en felles forståelse av hva kjærlighet i barnevernet er. Som redegjort for i oppgavens teoridel er evnen til å utøve skjønn viktig for hvordan kjærlighet kan forstås og dermed også viktig for å forstå hvilken betydning forventingen om kjærlighet får for yrkesutøvelsen til ansatte i barnevernet.

Økland & Sørdsdal (2021, s. 140) peker på at som følge av at det er lovfestet en forventning om kjærlighet har handlingsrommet for skjønn blitt både større og mindre. Økland og Sørdsdal (2021) forstår skjønnen som innskrenket i den forstand at ansatte i barnevernet nå er nødt til å møte barn og unge med kjærlighet, men på den andre siden hevder de at skjønnen ikke kan sies å være innskrenket fordi måten kjærlighet skal utøves på, ikke er klart definert. De spør om det bør utvikles retningslinjer for hvordan kjærlighet skal uttrykkes, eller om dette vil fjerne det personlige og nære vi forbinder med kjærlighet.

Sett i lys av Thrana (2015) sine funn om hvordan kjærlighet kommer til uttrykk kan vi tenke oss at det å etablere en felles forståelse om hva kjærlighet i en barnevernskontekst skal være vil kunne fjerne noe av det unike ved utøvelsen av kjærlighet. Når det som fremheves som tegn på kjærlighet er forholdsvis små, enkle og spontane handlinger, kan dette tyde på og støtte Løgstrups tanke om at kjærligheten ligger i oss og former våre handlinger overfor andre. Som følge av dette kan vi vanskelig sette ord på hva, hvordan og hvorfor vi gjør det. Derfor vil det være vanskelig å gi en konkret definisjon på hva kjærlighet er, fordi det skapes mellom mennesker i relasjon, og fordi relasjonen da også videre legger føringer for hvilke handlinger som oppleves som kjærlighet.

På den andre siden er det slik som Neumann (2021), og Økland og Sørdsdal (2021) fremhever at på grunn av nettopp begrepets karakter vil det være vanskelig å innføre kjærlighet som en forventning til de ansatte uten å utdype det nærmere. Når vi ikke helt vet hva det handler om

i en profesjonell kontekst, vet vi heller ikke helt hvordan vi skal «gjøre» kjærlighet. Derfor vil vi kunne få mange uttrykk for kjærlighet. I verste fall kan det gå over i intimitet og myndighetsmisbruk, hvor det skjer alvorlige tillitsbrudd som da lett kan begrunnes med kjærlighet. I tillegg er det slik at det ikke blir mulig å føre tilsyn med hvordan kjærligheten utøves. Som Neumann (2012, s. 298) påpeker er kjærlighet av en slik karakter at til tross for at avsender har gode intensjoner og tanker om handlinger preget av kjærlighet vil det alltid være en mulighet for at det ikke oppleves som gode, kjærlighetsfulle handlinger av mottaker. Som følge av at det er et skjønnsmessig begrep og meningsinnholdet ikke er klart definert vil også dette innebære at vi vil kunne få mange forskjellige uttrykk for kjærlighet. Dette vil kunne utfordre tanken om likeverdige tjenester i barnevernet, samt forutsigbarheten (Økland & Sørtdal, 2021, s. 128). Så lenge kjærlighet er etablert som en forventning i formålsparagrafen, uten et klart definert innhold vil det være opp til hver enkelt hvordan man velger å møte barn og unge med kjærlighet.

5. Avslutning

I denne oppgaven har jeg undersøkt på hvilken måte barnevernslovens forventning om kjærlighet kan få betydning for yrkesutøvelsen. Som Neumann (2021, s. 104) påpeker er det vanskelig å være uenig i at barn trenger kjærlighet, og det er heller ikke barns behov for kjærlighet som problematiseres i litteraturen jeg har presentert. Noe av det som problematiserer kjærlighet i en profesjonell kontekst er som vi har sett knyttet til at begrepet kan forstås på mange ulike måter, og at kjærlighet kan oppleves ulikt. Som Røsvik et al. (2021, s. 177) uttrykker er ikke kjærlighet i offentligheten umulig, men det krever kunnskap og kompetanse om hva det innebærer å møte barn og unge med kjærlighet. Som oppgaven har vist får forventingen om kjærlighet i barnevernet betydning for yrkesutøvelsen på flere måter, men når barn og unge selv trekker frem små ting som tegn på kjærlighet viser det seg at kjærlighet i barnevernet kanskje ikke er så komplekst som jeg først trodde.

6. Litteraturliste

- Aamodt, L.A. (2014). *Den gode relasjonen* (2.utg). Gyldendal akademisk.
- Askland, L. & Sataøen, S.O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst* (4.utg). Gyldendal.
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern* (Lov- 2021-06-18-97). Lovdata.
<https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>
- Caspersen, J. & Paulsen, V. (2019). Barnevernspedagogen som profesjonell skjønnsetøver I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran & K. Melvik (Red.), *Barnevernspedagog: en grunnbok*. (s.185-200). Universitetsforlaget.
- Christoffersen, S.A. (1999). *Etikk, eksistens og modernitet: innføring i Løgstrups tenkning*. Tano Aschehoug.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg). Gyldendal.
- Fellesorganisasjonen. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Hentet fra:
<https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Fromm, Erich. (2019). *Om kjærlighet: oversatt av Amund Hønningstad*. Arnberg (Livets bibiloteke).
- Fylling, I. & Henriksen, C. (2020). Velferdstjenester for barn og unge i kommunen. I C.H. Anvik, J.T Sandvin, J.P Breimo & Ø. Henriksen, *Velferdstjenestenes vilkår: nasjonal politikk og lokale erfaringer*. Universitetsforlaget.
- Gundersen, T. & Tveito, S.B. (2022). Barnevernets oppfølging av fosterforeldrenes egne barn. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 99 (2-3), 98-115. <https://doi.org/10.18261/tnb.99.2-3.3>
- Gunnarsdottir, H.M. & Studsrød, I. (2019). Barnevernspedagogens emosjonelle arbeid: å bruke seg selv. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran & K. Melvik (Red.), *Barnevernspedagog: en grunnbok*. (s. 95-110). Universitetsforlaget.

Helsetilsynet. (2019). *Det å reise vasker øynene: gjennomgang av 106 barnevernsaker.*

https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helse_tilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

Honneth, A. (2008). *Kamp om anerkjennelse.* Pax.

Løgstrup, K.E. (2000). *Den etiske fordring.* Cappelen.

Neumann, C.B. (2012). Omsorgsetikk i barnevernet: en refleksjon over det «nye» kjærlighetskravet til barnevernsarbeider. *Sosiologi i dag*, 42 (3-4), 104-124.

Neumann, C.B. (2021). Kjærlighet på bestilling: om staten, barnevernsarbeidere og følelser. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 98 (4), 290-305. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2021-04-05>

Paulsen, V. (2018). Et anerkjennelsesperspektiv på oppfølging av ungdom i barnevernet i overgangen til voksenlivet: fra teori til praksis. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 95(4), 224-237. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2018-04-02>

Prop. 106 L (2012-2013). *Endringer i barnevernloven.* Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l-20122013/id720934/>

Prop. 169 L (2016-2017). *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettsikkerhet for barn og foreldre).* Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-169-l-20162017/id2568801/?ch=1>

Prop. 133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.* Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/>

Røkenes, O.H. & Hanssen, P.H. (2012). *Bære eller breste? Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3.utg). Fagbokforlaget.

Røsvik, K., Vike, H. & Haldar, M. (2021). Barnevernet: velferdsstatens romantiske effektiviseringsprosjekt. *Barn*, 39 (2-3), 169-186. <https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3781>

Skau, G.M. (2017). *Gode fagfolk vokser: personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (5.utg). Cappelen Damm akademisk.

- Storø, J. (2018). Omsorg i barnevernet. I C.B Neumann, N.Olsvold & T. Thagaard (Red.), *Omsorgsarbeidets sosiologi* (s. 161-186). Fagbokforlaget.
- Thrana, H.M. & Fauske, H. (2014). The emotional encounter with child welfare services: the importance of incorporating the emotional perspective in parents' encounters with child welfare workers. *European Journal of Social Work*, 17 (2), 221-236.
<https://doi.org/10.1080/13691457.2013.798628>
- Thrana, H.M. (2013). Kjærlighet: en kjernekompetanse i profesjonelt barnevernsarbeid? *Tidsskriftet Norges barnevern*, 90 (1), 4-17. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2013-01-02>
- Thrana, H.M. (2014). Kjærlighet: en anerkjennelsesrelasjon i arbeid med utsatt ungdom. *Fontene forskning*, 7 (1), 4-17.
- Thrana, H.M. (2015). *Kjærlighet og sosialt arbeid: En studie av kjærlighetens betydning i barnevernets praksis* [Doktorgradsavhandling]. Høgskolen i Lillehammer.
- Thrana, H.M. (2018). Kjærlighet. I T.A. Ask & S.B Eide (Red.), *Barnevernets begreper: i bevegelse* (s.215-232). Gyldendal.
- Thrana, H.M. (2022). *Kjærlighetens etikk: i barnevern og sosialt arbeid*. Universitetsforlaget.
- Økland, I.H. & Sørtdal, L.M. (2020). Lov til kjærlighet: en studie av høringsuttalelsene til innføring av begrepet kjærlighet i barnevernloven. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 97 (2), 126-145. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-02-05>

8. Vedlegg: selvvalgt pensum

Selvvalgt pensum Bachelor i Barnevern 2023

Bacheloroppgaven BV3900

FORFATTER	TITTEL	FORLAG/ TIDSSKRIFT	ÅR	KAP./ SIDE	SIDE- TALL
Thrana, H.M.	Kjærlighetens etikk: i barnevern og sosialt arbeid.	Universitetsforlaget	2022	Kapittel 1: Innledning. Kapittel 2: Kjærlighet som sosialt fellesskap Kapittel 3: Kjærlighet i relasjonen Kapittel 4: Kjærlighet som etikk Kapittel 6: Kjærlighet i barnevernet Kapittel 8: Emosjonelle møter i profesjonelle praksiser	85
Thrana, H.M.	Kjærlighet: en kjernekompetanse i	Tidsskriftet Norges barnevern	2013	s. 4-17.	14

	profesjonelt barnevernsarbeid.				
Thrana, H.M.	Kjærlighetens inntreden i barnevernet: en utfordring for den profesjonelle relasjon?	Tidsskriftet Norges barnevern	2016	s.96-109	14
Thrana, H.M. & Fauske, H.	The emotional encounter with child welfare service: the importance of incorporating the emotional perspective in parents encounters with child welfare workers.	European Journal of Social Work	2014	S. 221- 236	17
Thrana, H.M.	Kjærlighet: en anerkjennelsesrelasjon i arbeid med utsatt ungdom.	Fontene Forskning	2014	s.4-17	13
Thrana, H.M. I T.A. Ask & S.B Eide. (Red.) Nordstoga, S. I T.A. Ask & S.B Eide. (Red.)	Bokkapittel i <i>Barnevernets begreper: i bevegelse.</i>	Gyldendal	2018	Kapittel 11: Kjærlighet. Kapittel 12: Kunnskapsbasert praksis	37
Fromm, E.	Om kjærlighet	Livets bibliotek	2019	s. 50-60	10
Thrana, H.M	Kjærlighet og sosialt arbeid: en studie av	Høgskolen i Lillehammer	2015	s.1-118	118

	kjærlighetens betydning i barnevernets praksis.				
Økland, I.H. & Sørsdal, L.M.	Lov til kjærlighet: en studie av høringsuttalelsene til innføring av begrepet kjærlighet i barnevernloven.	Tidsskriftet Norges barnevern	2020	S. 126-146.	20
Neumann, C.B.	Kjærlighet på bestilling: om staten, barnevernsarbeider og følelser.	Tidsskriftet Norges Barnevern	2021	s. 290-305	15
Røsvik, K., Vike, H., & Haldar, M.	Barnevernet: velferdsstatens romantiske effektiviseringsprosjekt.	Tidsskriftet barn	2021	s. 169- 186	18
Paulsen, V.	Et anerkjennelsesperspektiv på oppfølging av ungdom i barnevernet i overgangen til voksenlivet: fra teori til praksis.	Tidsskriftet Norges barnevern	2018	s.224-237	14
Neumann, C.B.	Omsorgsetikk i barnevernet: En refleksjon over det «nye» kjærlighetskravet til barnevernsansatte.	Sosiologi i dag	2012	s. 104- 124	21

Paulsen, V., Aune, J.A., Melting, O.S., & Berg, B.	Relasjonen som plattform i møte med ungdom i barnevernet	Tidsskriftet Norges barnevern	2017	s. 84-95.	11
Aamodt, L.G.	Den gode relasjonen	Gyldendal akademisk	2014	Kapittel 5: Sentrale begreper i sosialt arbeid	11
Haavik, M. & Toven, S.	Ivaretagelse av hjelpere: er vi ikke betalt for å tåle dette?	Universitetsforl aget.	2020	Kapittel 2: Hva kan skade hjelpere?	14
Eide, H., & Eide, T.	Kommunikasjon i relasjoner: personorientering, samhandling, etikk (3. utg).	Gyldendal akademisk	2017	Kapittel 3: Etikk og etisk refleksjon.	29
Honneth, A.	Kamp om anerkjennelse.	Pax	2008	s. 40-50	10
Storø, J. I C.B Neumann, N, Olsvold, T. Thagaard (Red.).	Bokkapittel i <i>Omsorgsarbeidets sosiologi.</i>	Fagbokforlaget	2016	Kapittel 7: omsorg i barnevernet.	25
Vike, H. I Kroken, R.E (Red.).	Bokkapittel i <i>Omsorgsforståelser: mellom poesi, profesjon og politikk.</i>	Universitetsforl aget.	2018	Kapittel 9: Barn og kjærlighet i sentraliseringen s tid.	16

TIL SAMMEN

512

Kandidatnummer: 897